

W. L. Dzikowicz — KSZTAŁTOWANIE CEN W GOSPODARSTWIE LEŚNYM (CENOOBRZOWANIE W LESNOM CHOZ-

JAJSTWIE). Wyd.: Lesnaja Promyszlennost, Moskwa 1976 (s. 168, tab. 28, wyk. 11).

W. L. Dzikowicz jest znanym autorem licznych publikacji poświęconych głównie podstawom teoretycznym ekonomiki leśnictwa. Również jego najnowsza książka pt. „Kształtowanie cen w gospodarstwie leśnym” dotyczy grupy niezwykle ważnych i bardzo złożonych problemów teoretycznych ekonomiki leśnictwa, o szczególnym znaczeniu dla praktyki zarządzania gospodarstwem leśnym. Książka ta jest bowiem poświęcona problemom teoretycznym i rozwiązaniom praktycznym dotyczącym systemu cen i ocen ekonomicznych we współczesnym gospodarstwie leśnym, przy czym, stosownie do istniejącej w ZSRR struktury organizacyjnej leśnictwa i drzewnictwa, pod pojęciem gospodarstwa leśnego rozumie Autor jednostki organizacyjne oraz grupy jednostek organizacyjnych zajmujące się wyłącznie sferą produkcji drewna na pniu (leschozy).

Dla rozumianego w powyższym znaczeniu gospodarstwa leśnego Autor opracował i uzasadnił teoretycznie nowy system cen i ocen ekonomicznych. W opracowanym systemie została uwzględniona zarówno specyfika gospodarstwa leśnego i produkcji leśnej, jak i najnowsze osiągnięcia teorii i praktyki gospodarczej, zasady modelowania ekonomiczno-matematycznego, konsekwencje obowiązującego w ZSRR programu stałego zwiększania wykorzystania zasobów leśnych oraz rozszerzania zakresu pośredniogospodarczych i pozagospodarczych funkcji lasu, itp.

Rozwiązując postawione w książce problemy teoretyczne i metodyczne, Autor konsekwentnie nawiązuje do przedstawionych w jego wcześniejszych publikacjach nowych poglądów teoretycznych odnośnie do ekonomicznego charakteru lasu i produkcji leśnej, i poglądy te rozwija. Wychodzi z założenia, że materialnym rezultatem oddziaływania przyrodniczych i produkcyjnych sił na biocenozę leśną jest bieżący przyrost substancji organicznej (np. drewno), przyrost produktów ubocznego użytkowania lasu (np. ziola, żywica) oraz przyrost fauny. Rezultaty tego oddziaływania stają się częścią składową lasu, i nie przyjmują formy towaru. Do towarów nie można również zaliczać drzewostanów dojrzałych do wycięcia, albowiem nie są one rezultatem bieżącej działalności gospodarstwa leśnego i w związku z tym nie stanowią jego produkcji towarowej. Produkty powstające w gospodarstwie leśnym nie podlegają zatem realizacji i nie mają charakteru towaru. Z tego też względu działalność produkcyjna w gospodarstwie leśnym ma — zdaniem Autora — przeważnie charakter usług produkcyjnych, skierowanych na ochronę, polepszenie i podwyższenie produktywności głównego środka produkcji leśnej jakim jest las.

Autor wykazał, że efekty gospodarstwa leśnego (będące nosicielem

społecznej kategorii jaką jest cena) występują w postaci produkcji towarowej, nietowarowej oraz rentowej. Do produkcji towarowej wchodzi produkty pozyskiwane w ramach cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych, materiał sadzeniowy i nasienny sprzedawany z zewnątrz, itp. Do produkcji nietowarowej należy zaliczyć wytworzone w gospodarstwie leśnym usługi w postaci konkretnych robót i czynności leśnych. Natomiast do rentowej produkcji zalicza się efekty jakie stawia gospodarstwo leśne do dyspozycji gospodarstwa narodowego.

Różnorodny charakter efektów uzyskiwanych w wyniku działalności prowadzonej w ramach gospodarstwa leśnego sprawia, że ekonomiczna treść oraz podstawy metodyczne stosowanych cen i ocen ekonomicznych nie są jednakowe. Niektóre ceny i oceny są pod względem swego charakteru zbliżone do cen produkcji towarowej przemysłu i rolnictwa, inne — do cen kosztorysowych stosowanych w budownictwie, jeszcze inne — do cen zasobów naturalnych, itp. Autor wykazał możliwość stosowania w tym zakresie nowych rozwiązań, przy czym całość problematyki dotyczącej cen oraz ekonomicznych ocen poszczególnych kategorii produkcji gospodarstwa leśnego, w tym również cen oraz ekonomicznych ocen zasobów leśnych, przedstawił w następujących rozdziałach:

1. Właściwości społecznego podziału rezultatów pracy w gospodarstwie leśnym.
2. Metodyczne podstawy kształtowania cen w gospodarstwie leśnym.
3. Ceny za produkcję towarową gospodarstwa leśnego.
4. Ceny porównywalne na nietowarową produkcję gospodarstwa leśnego.
5. Ceny planowo-rozliczeniowe na nietowarową produkcję gospodarstwa leśnego.
6. Ocena materialnych wyników produkcji leśnej nie przyjmującej formy towarowej.
7. Ekonomiczna ocena (ceny) zasobów leśnych.

Książka Dzikowicza ujmuje problematykę cen oraz ocen ekonomicznych w gospodarstwie leśnym w sposób kompleksowy i jest pierwszą tego typu publikacją w krajach socjalistycznych. Omawiana książka stanowi udaną próbę poszukiwania w nauce ekonomiki leśnictwa nowych dróg i rozwiązań. Wnosi ona do nauki ekonomiki leśnictwa elementy nowatorskie i twórcze, mające jednocześnie duże znaczenie praktyczne. Książka pt. „Kształtowanie cen w gospodarstwie leśnym” zapewne zainteresuje polskich pracowników nauki i praktyki zajmujących się problemami ekonomiki leśnictwa.

Tadeusz Marszałek